

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
адміністрування

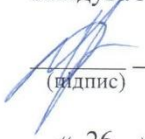
Кафедра менеджменту та адміністрування

СИЛАБУС

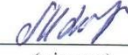
Регіональна економіка

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Руденко О.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« 26 » серпня 2024 р.

Розробник (-и): Дітковська М.Ю., доцент, к.держ.упр., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри *менеджменту та адміністрування*

(назва кафедри)

Протокол від «26» серпня 2024 р. № 11

Узгоджено з гарантом освітньої програми: Попело О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Вибіркова.
Мова викладання	українська.
Рік навчання та семестр	4 рік 1 семестр, освітня програма «Менеджмент».
Викладач (-і)	Дітковська М.Ю., доцент, к.держ.упр.
Профайл викладача (-ів)	https://pumo.stu.cn.ua/wp-content/uploads/2023/10/profil-vykladacha_ditkovska.pdf .
Контакти викладача	ditkovska@stu.cn.ua

1. Анотація курсу. Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для опанування теоретичних основ та придбання практичних навичок з регіональної економіки в сучасних умовах. У курсі представлено як огляд методичних положень, так і практичних процедур та інструментів, які потрібні для процесів створення, ефективного формування, функціонування та розвитку регіональної економіки. Процес освоєння курсу полягає у пошуку об'єктивних умов розвитку регіональних зв'язків та факторів, що визначають успіх організацій на регіональному ринку. Вивчення дисципліни дозволяє оволодіти апробованими формами та методами здійснення регіонального менеджменту на практиці.

2. Мета та цілі курсу. формування у студентів глобального мислення на підґрунті здобуття комплексних знань в галузі теорії та практики регіональної економіки, вивчення змісту, форм прояву та механізму управління регіональною економікою та набуття навичок практичного застосування принципів, методів і функцій менеджменту на регіональному рівні.

Завдання, які вирішуються в процесі вивчення дисципліни є розкриття:

1. опанування теоретичних основ регіональної економіки, нормативно-правової бази її функціонування;
2. освоєння стратегії розвитку економіки регіонів України в умовах переформатування владних повноважень;
3. оволодіння знаннями щодо державної регіональної економічної політики та управління регіональним розвитком;
4. розкриття сутності та значення ресурсного потенціалу економіки регіонів України;
5. розкриття сутності поняття економічного районування та формування регіональних господарських систем;
6. оволодіння регіональними особливостями модернізаційних процесів у господарському комплексі України;
7. розкриття сутності та важливості процесів регулювання міжгосподарських зв'язків та формування територіально-виробничих форм оптимізації господарських зв'язків;
8. оволодіння знаннями щодо зовнішньоекономічної діяльності регіонів України;
9. вивчення та аналіз сучасного стану екосистем, а також форм впливу екологічного моніторингу на процеси сталого розвитку;
10. визначення ролі та впливу процесів інформатизації на розвиток регіональних господарських систем.

3. Результати навчання. Здобувач вищої освіти після проходження курсу повинен **знати:**

1. сутнісні особливості та сучасні тенденції розвитку регіональної економіки;
2. місце регіональної економіки в системі наук та методологічні основи її досліджень;
3. нормативно-правову базу функціонування регіональної економіки;
4. сутність, мету та інституціональні засади державної регіональної політики;
5. механізм управління процесами реалізації державної регіональної економічної політики;
6. особливості регіонального маркетингу та конкурентоспроможності як форми адаптації регіональної економіки до глобалізаційних викликів;
7. сутність та критерії формування економічних районів з урахуванням спеціалізації та комплексного розвитку;
8. процеси структурної трансформації національної та регіональної господарської систем;
9. міжрегіональні зв'язки, їх сутність та форми прояву;
10. формування новітніх територіально-виробничих форм оптимізації господарських зв'язків.

вміти:

1. самостійно аналізувати основні напрямки та завдання державної регіональної політики;
2. аналізувати стратегію регіонального розвитку, порядок її розробки, реалізації та моніторингу в умовах децентралізації владних повноважень;
3. досліджувати тенденції та сучасний стан ресурсного потенціалу економіки регіонів

- України;
4. визначати роль макрорегіонів у територіальній організації господарських систем;
  5. визначати особливості функціонування регіональних ринків в сучасних умовах;
  6. визначати та аналізувати особливості модернізаційних процесів у міжгалузевих комплексах;
  7. аналізувати сучасний стан зовнішньоекономічних зв'язків регіонів в Україні;
  8. обирати найбільш доцільні інформаційні технології та аналізувати їх вплив на розвиток регіональної економіки.

Пререквізити. Враховуючи послідовність накопичення знань та інформації, для початку вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен прослухати такі курси: «Основи менеджменту», «Економічна теорія», «Самоменеджмент», «Інституціональна економіка», «Операційний менеджмент», «Міжнародний менеджмент».

4. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	0.5 кредитів, 8 занять, 16 годин
Практичні заняття	0.5 кредитів, 7 занять, 14 годин
Самостійна робота	3 кредити, 90 годин
Індивідуальне завдання – контрольна робота	
Всього кредитів – <i>вказати кількість кредитів</i>	4 кредити, 120 годин

Форма проведення занять: лекції, лабораторні заняття, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів..

5. Тематика курсу..

6. Теми	Кількість годин, відведених на:			
	Всього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	2	3	4	5
Змістовний модуль 1. Теоретичні засади регіональної економіки				
Тема 1. Предмет, метод і завдання курсу «Регіональна економіка»	11	1	1	9
Тема 2. Державна регіональна економічна політика та управління регіональним розвитком	13	2	2	9
Тема 3. Стратегія економіки регіонів України в умовах реформатування владних повноважень	12	2	1	9
Разом за змістовим модулем 1	36	5	4	27
Змістовний модуль 2. Регіональні особливості модернізаційних процесів та аналіз ресурсного потенціалу регіонів				
Тема 4. Ресурсний потенціал економіки регіонів	11	1	1	9

Тема 5. Економічне районування України та формування регіональних господарських систем	13	2	2	9
Тема 6. Регіональні особливості модернізаційних процесів у господарському комплексі України	12	2	1	9
Разом за змістовим модулем 2	36	5	4	27
Змістовний модуль 3. Регіональні аспекти сталого розвитку				
Тема 7. Регулювання міжгосподарських зв'язків та формування новітніх територіально-виробничих форм оптимізації господарських зв'язків	11	1	1	9
Тема 8. Зовнішньоекономічна діяльність регіонів України	11	1	1	9
Тема 9. Регіональні аспекти сталого розвитку територіальних господарських систем	13	2	2	9
Тема 10. Інформатизація та її вплив на розвиток регіональних господарських систем	13	2	2	9
Разом за змістовим модулем 4	48	6	6	36
Усього	120	16	14	90

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Засвоєння лекційного матеріалу	10
2	Виконання індивідуальних розрахунково-графічних завдань	10
3	Самостійне вивчення на основі навчальної літератури наступних тем:	70
4	Предмет, метод і завдання курсу «Регіональна економіка»	7
5	Державна регіональна економічна політика та управління регіональним розвитком	7
6	Стратегія економіки регіонів України в умовах переформатування владних повноважень	7
7	Ресурсний потенціал економіки регіонів	7
8	Економічне районування України та формування регіональних господарських систем	7
9	Регіональні особливості модернізаційних процесів у господарському комплексі України	5
10	Регулювання міжгосподарських зв'язків та формування новітніх територіально-виробничих форм оптимізації господарських зв'язків	7
11	Зовнішньоекономічна діяльність регіонів України	5
12	Регіональні аспекти сталого розвитку територіальних господарських систем	7
13	Інформатизація та її вплив на розвиток регіональних господарських систем	7

	систем	
14	Розвиток системи державного та регіонального управління	4
Разом		90

7. Система оцінювання та вимоги.

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із студентами під час лекцій та консультацій, рішення задач під час виконання самостійної та контрольної роботи.</p> <p>За темами „ Регіональні особливості модернізаційних процесів у господарському комплексі України ” після завершення розгляду змістового модуля №1 та „Регіональні аспекти сталого розвитку територіальних господарських систем” наприкінці семестру проводяться самостійні роботи. Контрольна робота проводиться за темою „Інформатизація та її вплив на розвиток регіональних господарських систем” після завершення розгляду змістового модуля №2. Варіанти завдань до самостійних та контрольної роботи знаходяться в пакеті документів на дисципліну.</p> <p>Бали, які набрані студентом під час поточного контролю, дораховуються до модульних оцінок.</p> <p>Підсумковий контроль включає модульний та семестровий контроль. Модульний контроль проводиться у вигляді письмової відповіді на теоретичне запитання та вирішення практичної задачі.</p> <p>Семестровий контроль за результатами вивчення дисципліни проводиться в останній атестаційний тиждень семестру (сесію) шляхом зваженого додавання результатів модульного контролю та постановки підсумкової оцінки до екзаменаційної відомості. Залікова оцінка виставляється відповідно до шкали оцінювання, що наведена в наступному розділі.</p> <p>У випадку, якщо студент хоче підвищити оцінку, отриману за балами, набраними протягом семестру, він за власним бажанням може скласти екзамен з трьома теоретичними питаннями. В цьому випадку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а в екзаменаційну відомість виставляється оцінка, отримана під час складання екзамену. Питання до заліку знаходяться в пакеті документів на дисципліну.</p>
<p>Вимоги до розрахунково-графічної роботи</p>	<p>Правильно виконана розрахунково-графічна робота, з дотриманням усіх вимог до оформлення, вчасно та в повному обсязі, оцінюється в 15 балів. Якщо робота виконана вчасно, у повному обсязі, але з помилками, з порушеннями вимог до оформлення, то при оцінюванні від максимальної оцінки (15 балів) знімається 1,0 бал за кожну помилку. При цьому розрахунково-графічна робота повертається на доопрацювання, а оцінка, отримана під час першої перевірки, є остаточною. Несвоєчасно виконана розрахунково-графічна робота оцінюється в 0 балів</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Оцінка 5 балів за практичну роботу виставляється здобувачам вищої освіти за умови виконання завдання та його усний захист виконаної практичної роботи при відповідності усім визначеним критеріям. Відсутність будь-якого компонента знижує оцінку</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Здобувачі вищої освіти, які повністю закінчили всі види робіт, передбачених навчальним планом та набрали необхідну кількість балів (за системою розподілу балів для здобуття вищої освіти) допускаються до підсумкового</p>

	контролю - заліку
--	-------------------

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади регіональної економіки		0.....15
1	Теоретичне питання	0.....5
2	Практичне завдання	0.....5
3	Результат поточного контролю	0.....5
Змістовий модуль 2. Регіональні особливості модернізаційних процесів та аналіз ресурсного потенціалу регіонів		0.....15
1	Теоретичне питання	0.....5
2	Практичне завдання	0.....5
3	Результат поточного контролю	0.....5
Змістовий модуль 3. Регіональні аспекти сталого розвитку		0.....15
1	Теоретичне питання	0.....5
2	Практичне завдання	0.....5
3	Результат поточного контролю	0.....5
Розрахунково-графічна робота		0.....15
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60
Семестровий контроль (Екзамен/диференційований залік/залік)		0...40
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

8. Політики курсу. «У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані лабораторні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (25), він не допускається до складання диференційованого заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»](#)». Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання заліку всі набрані протягом семестру

бали анулюються, а повторний диференційований залік складається у вигляді тестування.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика дедлайнів

Своєчасність здачі лабораторної роботи оцінюється в 0,5 балу за кожну практичну роботу. Своєчасність здачі контрольної роботи оцінюється в 1 бал. Відповідно, максимальна оцінка за невчасноздані роботи зменшується на зазначену кількість балів. Виключенням може бути наявність поважних причин несвоєчасної здачі зазначених робіт (хвороба, участь в зазначений час в інших видах навчальної, наукової чи організаційної роботи, офіційна робота за фахом тощо).

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямами курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні лабораторних, контрольних та розрахунково-графічних робіт (КР/КП) (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література.

Базова література

1. Богославська А. В., Кваша О. С. Регіональна економіка: Навчальний посібник. Миколаїв, 2017. 300 с.
2. Дмитрієв І.А. Регіональна економіка: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів закладів вищої освіти / І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. – Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. – 284 с.
3. Лишиленко В. І. Регіональна економіка: підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 384 с
4. Мазур А. Г. Регіональна економіка: проблеми відтворення та управління. Вінниця, 2017. 263 с

5. Олійник Т.Г. Регіональна економіка : курс лекцій / Т. Г. Олійник, І. О. Мельник, О. А. Горобченко. Миколаїв : МНАУ, 2017. 119 с.
6. Стеченко Д. М. Управління регіональним розвитком: навч. посіб. Київ : Вища школа, 2017. 431 с.
7. Henrysson, M. The Role of Institutions in Creating Circular Economy Pathways for Regional Development. Journal of environment & development. Volume30, Issue2, 2021. Page149-171
8. Kevin B. Smith, Alan Greenblat. Governing States and Localities (7th Edition). 2019. 584 p.

Додаткова література

1. Державне та регіональне управління : навч. посібник / С. І. Архієреєв, Н. Н. Губанова, О. В. Кузьменко, А. С. Митрофанова; Харків : Іванченко І. С., 2018. 127 с.
2. Закон України «Про засади державної регіональної політики». Редакція від 27.06.2024, № 156-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/156-19>.
3. Іщук С. І. Розміщення продуктивних сил (теорія, методи, практика) Київ : Європейський університет фінансів, інформатики, менеджменту і бізнесу, 2017. 184 с.
4. Коротун І. М., Коротун Л. К., Коротун С. І. Регіональна економіка : навчальний посібник. Рівне : ДІВА., 2017. 410 с
5. Куцай Н. С. Особливості формування програми інноваційного розвитку регіону. Економічні науки. Серія «Регіональна економіка»: зб. наук. пр. 2019. Вип. 16(63). С. 71 – 79.
6. Національна економічна стратегія на період до 2030 року. Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 179. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#n25>.
7. Перепелюкова О. В. Диспропорції регіонального розвитку в умовах системних трансформацій. Проблеми економіки. 2019. № 4. С. 88 – 95.
8. Постанова Кабінету Міністрів України. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки. від 5 серпня 2020 р. № 695. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>

Інтернет-джерела

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
3. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>
4. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Чернігівська обласна військова адміністрація. URL: <https://cg.gov.ua/index.php?tp=main>
6. Офіційний сайт Міністерства економіки України <http://www.me.gov.ua/>